

ТРАЈКО СТАМАТОСКИ (Скопје)

ЗА ЕДЕН СЛАБО ПРОДУКТИВЕН СУФИКС ВО МАКЕДОНСКАТА АНТРОПОНИМИЈА

Кога почнав да размислувам за темата на овој мој реферат, насловот негов ми изгледаше сосема пригоден. Ги одразуваше тој моите тогашни сознанија за поставениот проблем. Денеска би направил сепак една „мала“ корекција. Само зборот слабо — во синтагмата слабо продуктивен суфикс — би го ставил под наводници. Од простата причина што моите понатамошни, то ест досегашните истражувања прилично убедливо зборуваат дека не станува збор баш за малу продуктивен суфикс, како што ќе се обидам да покажам, барем во македонската антропониимија, па можам да кажам и пошироко на јужнословенскиот терен.

При еден повод акад. Франце Безлај, доајен на југословенската денешна ономастика, напиша дека етимологот е исто како и детективот. Тој само иследува без никаква сигурност дека до вистинскиот резултат и ќе дојде¹. Така и мене со години ме обземаше етимологијата на личното име Сарџо (отаде и на презимето Сарџо(в)ски), познато исклучиво на едно потесно подрачје на Западна Македонија (областа околу Мавровското Езеро). Консултирав многу попознати словенски антропономастикони, но не го најдов. Само Стефан Илчев го регистрирал и тоа со назнака дека примерот му е од Кичевско, што значи од Македонија, и понуди етимологија што мене не ми е баш прифатлива.²

Вршев испитувања и „на теренот“, се распрашував кај носители на тоа име или презиме за семејните преданија, но до поопипливи сознанија не дојдов. Ме мачеше како самата основа на името, така и суфиксот -џо. Во првиот миг дури помислив дека овој суфикс е многу ограничен, изолиран само во ова и во уште некое име, како Ниџо, Пеџо. Подоцна сепак дојдов

¹ France Bezlaj, *Eseji o slovenskom jeziku*, Ljubljana 1967, с. 166.

² Стефан Илчев, *Речник на личните и фамилни имена у Българите*, София 1969.

до податоци дека во македонската антропонимија има повеќе десетици имиња со овој суфикс. Тогаш природно беше полесно да се објасни и природата на самиот суфикс, па и основата на личното име Сарцо.

Во материјалот за Речникот на презимињата кај Македонците, на кој се работи во моментот во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, се регистрирани точно 53 презимиња изведени од имиња на -це, -цо. Помеѓу другите: Банцо(в), Барцев(ски)/Барцов(ски), Бацев(ски)/Бацов(ски), Бенцовски, Беловски, Бицо(в)ски, Бонцов, Борцевски, Боце(в)(ски), Гацев(ски)/Гацо(в)(ски), Гецов(ски), Гоцо(в)(ски), Ицов, Инцев(ски)/Инцовски, Коцев, Лоцев/Лоцов, Мацев(ски)/ Мацо(в)(ски), Мицев, Нацовски, Панцовски, Пренцев/Пренцов, Ренцов, Ринцов, Роцевски, Цацев, Цоцовски итн. Во разни други студии наоѓаме уште десетина антропоними со овој суфикс (помеѓу другите: Ковце, Нецо, Пецо, Цорцо), а во Речникот на имињата и презимињата кај Бугарите на Стефан Илчев — каде што по правило се користи и македонски материјал — уште понатамошни десетина антропоними со ознака дека потекнуваат од разни македонски краишта. Според тоа, во нашите картотеки има засега околу 70 антропоними со овој суфикс.

Во веќе споменатиот Речник на Илчев се внесени вкупно 68 антропоними со суфиксот -це, -цо. Како поинтересни се наметнуваат: Бенцо, Буцо, Бунцо, Гарцо, Глицо, Енцо, Мицо, Рајцо, Сајцо. Десетина примери — како што се кажа веќе — се сврзуваат со македонскиот терен. Така: Бацов со назнака дека е од Крушево, Коцо — од Дебарско, Минцов — од Охрид, Мирце и Мирцо — од Кукуш, Млацо — од Леринско, Мурцо — од Разлог и Новрокопско, Працо — од Зборникот на Миладиновци, Сарцо — од Кичевско и Сарцев / Сарцов — од Кукуш.

Во Речникот на личните имиња кај Србите на Милица Грковиќ³ се регистрирани точно 14 изведенки со суфиксот -ца, -цо: Вецо, Илцо, Ица/Ицо, Луцо, Маца/Мацо, Мирцо, Мица/Мицо, Ница/Ницо итн. Во Речникот на српскохрватскиот литературен и народен јазик на САНУ, до XIII книга односно до почетните зборови од буквата *н* — а тоа е веројатно нешто помалку од половината на целокупниот речнички фонд — се регистрирани десетина деривати со овој суфикс. Карактеристично е што нема целосно поклопување на овој антропонимски фонд во споменатите речници. Додека во Речникот на Милица Грковиќ го нема, на пример, името Млаца, во Академскиот Речник ги нема имињата Вецо, Илцо, Ица, Луцо, Мирцо, иако е внесено презимето Мициќ! Можеби е овдека во прашање самиот карактер на речникот — описен, а не чисто ономастички, а можеби и подборот на изворите и личниот избор на обработувачите.

Овој релативно скроман фонд на деривати на -ца, -цо никако не значи дека кај Србите нема и други примери со овој суфикс. Дека овој суфикс бил сепак попродуктивен зборува и присуството на полиморфемниот суфикс -цан (комбинација на суфиксите -ца и -ан) во примерот Ницан, карактеристичен за Кордун и Банија односно за Босанска Краина. Па и секако

³ Милица Грковиќ, Речник личних имена код Срба. Београд 1977.

најголемиот досега југословенски ономастичар Петар Скок, меѓу многубројните хипокористици од личното име Никола — да ги споменам само денеска нешто понеобичните Никац, Никашин, Никоч, Никое, па Нича со ознака „источни говори“ и Ниче со ознака „хрватска народна песма“ и Ницо „према Јуцо од Јуре“⁴ итн. — не го бележи сосем обичниот дериват Ница!

Не е исто така без значење што дериватите со суфиксот -ца, -цо, особено од пофреквентните основни имиња, како што се Мирослав, Михаило (: Мица) односно Никола (: Ница) се среќаваат на целокупната територија каде што живеат Срби.

Мој заклучок е дека суфиксот -ца, покарактеристичен за Србите, па -цо и -це бил прилично продуктивен на овие наши простории, разбирливо некаде во поголема а некаде во помала мера. Дури некои изведенки со него се сврзуваат и со определено населено место или потесен регион: кај Македонците — Сарцо со мавровскиот крај а Банцо со Охрид; кај Бугарите — Бонцо (: Бојан, Богдан) „типично за Свогенско“ а Левицо (: Лев, ром. Leu) „типично за католиците в Свищовско“⁵ кај Србите — Вецо (: Велибор, Велимир) со Врњачка Бања и околината а Луцо (: Лука) со Лика⁶ итн.

Во врска со суфиксот -це, -цо односно -ца се поставуваат и две мошне интересни прашања: времето и начинот на неговото настанување.

Први потврди за овој суфикс, колку што ми е досега познато, ни имаат оставено браќата Миладиновци во списокот на „Сопствени народни имиња“ кон својот познат Зборник на народни песни. Помеѓу 220 машки лични имиња се наоѓаат и Гацо и Працо. Навистина, десетина години порано, поточно во 1848. година, ученикот на Срезневски Константин Петковиќ составил нешто поголем список на македонски лични имиња (вкупно 292 единици), во кој нашло место и името Џуцо⁷. Ова име, меѓутоа, може да биде хипокористик од основното име Георги, но и прекар (сп. го турскиот апелатив сџсе 'спечен човек': срхрв. патуљак, во активна употреба кај Македонците и денеска). На присуството на антропонимите Мицо (: Мирослав, Милисав) и Ницо (: Никола) во тетовскиот крај во поново време укажа Љубица Станковска⁸. Нејзе ѝ припаѓа заслугата што прва кај нас го издели суфиксот -цо како хипокористичен, иако заклучокот нејзин дека е тој понов суфикс во говорот може да се покаже како недоволно прецизен. Имено, целокупната граѓа покужава дека овој именски тип бил познат кај Македонците, на широка територија, барем од почетокот на минатиот век.

⁴ Petar Skok, Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, II, Zagreb 1972, с. 518.

* Дека е тоа така се потврди и на оваа наша ономастичка конференција. Имено, Божидар Зоњик (Андријевица) во својот реферат Суфиксација личних имена у Васојевићима го привеле и личното име Јоцо (: Јован), незабележано во сите извори што се користеа за овој мој труд.

⁵ Стефан Илчев, Цит. дело, с. 83, 299.

⁶ Милица Грковић, Цит. дело, с. 52, 121.

⁷ Људмил Спасов, Константин М. Петкович како ономастичар. Во: Втора југословенска ономастичка конференција. Скопје 1980, с. 333.

⁸ Љубица Станковска, Двосложни хипокористици во тетовскиот говор. Македонски јазик, XX (1969), с. 167.

На ваквата релативна стариност на овој тип укажува токму неговото почесто присуство во македонските презимиња.

Кога се зборува за овој суфикс треба сепак да се има предвид дека во старословенскиот јазик немало дури ни фонема *џ*. Глас *џ* нема ни во грчкиот јазик. Отаде следува сосема реалната претпоставка дека гласот *џ* се јавува во нашиот јазик нешто подоцна, најверојатно со навлегувањето на Турците. Во турскиот јазик, имено, тој има широка фреквенција. Него убаво можеме да го следиме кај нас откај XVI век (главно по манастирските кодичи).

Покрај тоа треба да се знае дека гласот *џ* во постариот период се предавал на нашиве простори на различни начини: со графијата *џ*, но и со графите *ч* и *ж*, покрај со диграмите *џж* и *џж* (на пример, Ј. Крчовски во своите пет книги што излегоа во втората деценија на минатиот век редовно пишува *ч* наместо *џ*)⁹.

Според тоа, неговото отсуство во именсловите на постарите периоди е нешто сосема очекувано. Затоа и не треба да изненадува фактот што него го нема во богатиот фонд на лични имиња во дечанските хрисовули од XIV век на М. Грковиќ¹⁰, па ни во антропонимскиот речник на Ј. Заимов¹¹ во кој се прават обиди и за временско определување на појавата на одделно име, иако, за жал, без податоци за изворите од каде е црпена граѓата. Зачудува, меѓутоа, што тој не е регистриран ни во прегледаните извонредно богати фондови на лични имиња содржани во турските пописни девтери од XV и XVI век¹². Со оглед на фактот што графемата *џ* има прилично голема употреба на поширок јужнословенски терен (дури и кај Бугарите) уште од XVI век, би се очекувало, до колку суфиксот *-џе*, *-џо*, *-џа* бил продуктивен уште тогаш, да се сретне во некој запис, попис и сл. лично име напишано и со овој знак. Сепак, и покрај тоа, откај XVI век овој суфикс веќе може реално да се очекува, барем во одделни изолирани случаи, иако е сосема јасно дека неговата поактивна употреба ќе настапи нешто подоцна, најверојатно откај осумнаесеттиот век. Да не забораваме дека и турската лексика навлегува во македонскиот јазик допрва од XVI век. А се знае дека лексиката најлесно преминува од еден јазик во друг.

Треба да се каже уште и тоа дека суфиксот *-џе*, *-џо* не е многу обичен ни кај апелативите. Имено, во тритомниот Речник на македонскиот јазик се обработени само два апелатива изведени со суфиксот *-џо*: глудо 'спечен човек', срхр. кржљавац и мурџо со ознака 'прекар за црномурен човек или за такво животно'¹³, а со суфиксот *-џе* десетина¹⁴, главно од турско потекло.

Колку што ми е мене познато, за суфиксот *-џе*, *-џо*, *-џа* досега посебно не е пишувано. Него го нема ни во некои попознати лингвистички при-

⁹ За означувањето на гласот *џ* кај Македонците в. поопширно во мојата книга Борба за македонски литературен јазик, Скопје 1986, с. 18, 27, 28. и др.

¹⁰ Милица Грковиќ, Имена у дечанским хрисовуљама. Нови Сад 1983: Речник имена Бањског, Дечанског и Призренског властелинства у XIV веку. Београд 1986.

¹¹ Ѓордан Заимов, Български именик, София 1988.

¹² Лична картотека на др Олга Иванова. За увидот во неа и благодарам и на овој начин.

¹³ Речник на македонскиот јазик, I, Скопје 1961, с. 103, 428.

¹⁴ Обратен речник на македонскиот јазик. Скопје 1967, с. 177.

рaчници. Додека во студијата за суфиксалниот систем на српскохрватската антропонимија од XII—XV век на Железњак¹⁵ е нормално, во светлината на досега изнесеното, неговото отсуство, изненадува фактот што за него ништо не зборува П. Скок а и човекот што најлуцидно кај нас пишуваше за развитокот на суфиксите во јужнословенската јазична заедница и кон чијшто спомен со должниот пиетет се свртуваме и овие денови Радосав Бошковиќ.

Разгледувајќи ја структурата и етимологијата на антропонимите на *-це*, *-цо*, Ст. Илчев скоро редовно појавата на африкатот *џ* ја толкува со 'озвучавање' на гласот *ч*. Отаде произлегува дека суфиксот *-це*, *-цо* е практично варијанта на многу продуктивниот суфикс *-че*, *-чо*. Се губи при овој повод, меѓутоа, од предвид дека африкатот *џ* кај некои антропоними настанал преку разни фонетски процеси што зафаќале и други согласки — *г*, *д*, *ѓ*, *ж*. Во одделни македонски говори, на пример, тој е развиен од фрикативната согласка *ж* зад сонант. Сп. полџав (:полжав), долџина (:должина). Во охридскиот говор, пак, е забележано преминување на *ж* во *џ* и пред наставки. Сп. ноџе (:ноже нога), шилеџе (:шилеже)¹⁶. Отаде секако не е случајно што токму во Охридско е забележана најголема продуктивност кај нас на овој суфикс.

Не треба, исто така, никако да се превидува и можноста дека кај извесен број антропоними суфиксот *-це*, *-цо* можел да се употреби и како веќе формиран, готов суфикс, како што е тоа случај со суфиксот *-(а)дин*: Вујадин, Миладин, Стојадин настанат од популарното грчко име *K o n s t a n t i n o s*¹⁷.

Кое лично име би можело да биде исходно при настанувањето на овој суфикс, да биде некој вид прототип?

Тешко е во овој случај да се биде сосема дециден во одговорот, без располагање со побогати податоци во дијахронски пресек. Сепак, три имиња се наметнуваат поизразито: Биџо (:Дабижив), Ѓорѓи (:грч: *Georgis*) и Мурџо (:мургав, аром. *murgu*). Сите тие содржат елементи врз кои може реално да се потпира претпоставката дека се евентуалниот прототип на имињата со овој суфикс.

Биџо е прилично фреквентен хипокористик од старото и некогаш многу популарно пожелно име Дабижив. Тој е одразен во презимињата: Биџов (Битола и Струмица), Биџовски (Битола и Битолско, Прилеп и Прилепско, Скопје и Штип), Биџоски (Крушево, Прилеп и Скопје). Ова име, единствено од сите имиња на *-це*, *-цо*, е регистрирано кај Заимов¹⁸ што би можело да значи дека е настанато меѓу првите хипокористици изведени со разгледуваниов суфикс.

¹⁵ И. М. Железњак, Очерк сербохрватскогo антропонимического словообразования. Киев 1969.

¹⁶ Блаже Конески, Историја на македонскиот јазик. Скопје 1981, с. 72.

¹⁷ Трајко Стаматоски, Некои покарактеристични антропонимски суфикси кај јужнословенските народи. Во: Реферати на македонските слависти за IX меѓународен славистички конгрес во Киев. Скопје 1983, с. 66.

¹⁸ Йордан Заимов, Цит. дело, с. 20.

За популарноста на името Ѓорѓи со сите негови варијанти и богата деривација не треба посебно да се зборува. Ако не било во минатото најпопуларно календарско име кај нас, тогаш е секако меѓу петте најпопуларни (Димитри, Иван/Јован, Никола, Петар, Тодор). Од него се изведени неколку стотини хипокористици, а меѓу нив и повеќе со суфиксот *-ца*, *-це*, *-чо*: Џорџо, Џоца и Џоџо (кај Македонците), Џорџо, Џоџо и Џурџо (кај Бугарите), Џарџа, Џорџо, Џоца и Џурџа (кај Србите). Изведенките со *-ца*, *-це*, *-чо* се должат и на гласовниот состав на името Ѓорѓи (присуството на гласовите *ǰ*, *ǰ̣*, и во првиот и во вториот дел на името). Како што се знае, редупликацијата е честа појава кај имињата, особено во детскиот говор.

Личното име Мурџо се среќава на голема територија. Ст. Илчев наведува дека е тоа познато и во Разлог и Неврокопско, и тоа уште од XVI век¹⁹. Дека тоа било многу фреквентно сведочат и презимињата Мурџев, Мурџевски, Мурџески односно Мурџов, Мурџовски, Мурџоски, па дури и Мурпаноски, како носители на кои се јавуваат голем број семејства во Македонија и тоа речиси во сите нејзини краишта²⁰. Овдека треба да се има предвид и фактот дека Мурџо не е само лично име, туку и прекар и тоа можеби дури и почесто. Во вокабуларот на Македонците се познати повеќе апелативи со основата *murǰu* 'црномурен': мурѓав, мурѓовина, мурѓо, мурџе и мурџо, мурџест²¹. Да кажеме уште дека по имињата на бои настанувале многу лични имиња.

Ми останува сега да понудам своја етимологија на личното име Сарџо. Ќе се обидам исто така да го откријам основното име од кое се изведени некои од имињата на *-чо*. Пронаоѓањето на основното име не е секогаш лесно, тоа е многу често мошне замаглено под дејството на разни јазични па и вонјазични фактори. Зашто, ономастичките речници не можат да се задоволат само со ознаката дека некој антропоним е име, презиме или прекар. Интересни податоци нуди во оваа смисла Речникот на САНУ. Додека, на пример, кај антропонимот Биџа стои дека е тоа прекар, кај антропонимот Гаџо под 1. дека е тоа машко име и под 2. презиме, дотогаш кај антропонимот Маџа/Маџо стои под а) дека е тоа хипокористик од Младен и под б) дека е тоа име, кај антропонимот Миџа дека е тоа а) хипокористик од Димитрие, Митар и б) прекар. Од ова произлегува јасен заклучок: или се сметало дека во пронаоѓањето на основното име не треба да се влегува или дека во материјалот немало доволно податоци во оваа смисла. Поголема веројатност има, природно, втората претпоставка.*

¹⁹ Стефан Илчев, Цит. дело, с. 347.

²⁰ Овие, како и многу други податоци за презимињата кај Македонците се земени од картотеките на Одделението за ономастика на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“.

²¹ Речник на македонскиот јазик, I, Скопје 1961, с. 428. За оваа основа пишувал опширно г. Шоптрајанов, Ашиџа, *murǰa*, *murko* во романските и балканските јазици — од романската и балканската лингвистика, патронимика и топономастика. *Godišnjak. Balkanološki institut. Knjiga 1, Sarajevo 1956, s. 105—178.*

* Ова ми го потврди во разговор за време на Конференцијата д-р Егон Фекете, еден од постарите соработници на Речникот.

Личното име Сарцо е изведено со суфиксот *-цо* од основното име Саранда, Саранди (грч. *Saranta* 'четириесет'), кое претставува всушност профилактичко име со значење 'да доживее детето 40 дена за да може да зајакне.' Добро е познато, имено, дека суеверието е најсилно изразено во обичаите при раѓањето на дете. Се верувало дека при раѓањето околу детето се собирале разни митски суштества со намера да му направат нешто лошо. Опасноста била особено голема во првите 40 дена од раѓањето. За да се осуети тоа биле преземани разни мерки, се изведувале разни ритуали сè со цел да се изгонат демоните. Дека личното име Саранда било во употреба кај Македонците зборуваат и презимињата Сарандески, регистрирано во селото Врбен кај Маврово, односно Саранди — во Битола. Презимињата Сарцо(в)ски, Саржо(в)ски (дијалектен изговор поради отсуството на фонемата *ц* во месниот говор) се регистрирани во многу села во регионот Гостивар, Кичево, Дебар (помеѓу другите во: Јанче, Леуново, Тресонче, Лавчани, Другово, Осој), па можат да се сметаат како многу карактеристични за него.

Друга можност би била дека личното име Сарцо е хипокористик од основното име Серафим (хебр. *S'erafim* 'шестокрилен ангел, ангел од највисок ред') со видоизменување односно со промена на *е* во *а*: Сарафим. Презимињата Сарафимо(в)ски, Сарафило(в)ски, Сарафино(в)ски се познати на широк македонски терен (од Кумановско, па преку Гостиварско, Кичевско, Бродско, Прилепско до Охридско).

Би можело уште да се дозволи дека во основата на името Сарцо се крие турскиот апелатив *saḡu* 'жолт, блед' со оглед на фактот што имињата на боите, како што веќе рековме, често се користени и во антропонимијата (сп. Белчо, Мурцо, Црвенко, Црне и др.). Сепак, оваа можност е помалу веројатна.

Интересно е и презимето на угледното охридско семејство Банцовци — Банцо, Банцов. Просирно е дека во основата на ова презиме е името Бан, Банко, Банчо. Според тоа, она што го понуди Ст. Илчев во врска со овој антропоним не би требало да биде спорно, а имено дека во неговата основа е (1) стариот апелатив бан 'обласен владар' односно (2) дека е тоа всушност скратено име од Врбан, Хубан или некое друго слично име (значи, изведенка од вториот дел на ваквиот тип имиња)²². Значајно е овде да се констатира дека Константин Петковиќ го има во својот список на личните имиња и името Баномир²³, коешто го нема на пример во веќе споменуваните речници на М. Грковиќ, каде што пред сè би се очекувало, на Ст. Илчев и Ј. Заимов. Не е без основа, меѓутоа, а тврдењето на М. Грковиќ дека Бан, Бана „во денешно време е хипокористик од Бранислав...“²⁴. Во детскиот говор често се испуштаат одделни консонанти, сп. Бацо (:Блацо < Благоја), Мацо (:Млацо < Младен) итн.

²² Стефан Илчев, Цит. дело, с. 69.

²³ Људмил Спасов, Цит. дело, с. 332.

²⁴ Милица Грковиќ, Речник личних имена..., с. 33.

Едно старинско семејство во селото Бутел (сега веќе скопска населба) го носи презимето Барцовски, коешто е познато и во формата Барце(в)ски и тоа на поширок терен на Македонија. Ст. Илчев смета дека ова презиме е настанато од личното име Барчо 'со озвучување на рч в рц' а дека Барчо е хипокористик од Баро а ова од ромскиот збор *baro* 'голем, значителен, богат'²⁵. Мене оваа етимологија не ми се чини многу убедлива. Не можам да претпоставам дека еден ромски збор ќе навлезе на толку широка јужнословенска територија (презимето Барцев му е регистрирано во Ајтос, град кој се наоѓа 30 км. северозападно од Бургас, што ќе рече дури на источната граница на Бугарија близу до Црното Море, иако во конкретниот случај, па можеби и во уште некој, тоа не е исклучено). Јас повеќе би верувал дека Барчо/Барцо е дериват од хебрејското име Бартоломеј 'син на борбениот'. Може исто така со голема сигурност да се претпостави дека овдека станува збор за основата **bardh-* (сп. го дарданско-илирското име *Bardilis*), позната во албанскиот јазик со значење 'бел, светол'. Со тоа и во овој случај би се открило именување по боја, дотолку повеќе што барцо и во македонскиот јазик е често име на некои животни со белуздава боја на кожата. За основата **bardh-*, инаку, кај нас поопширно има пишувано п. Хр. Илиевски.²⁶

Колку е тешко да се одгатне понекогаш основното име зборува убаво презимето Ицов, забележано во Струмица. Овдека, освен суфиксот -цо имаме само еден глас — и (сп. го исто така презимето Ицев одн. личното име Ице < Ристе, но и од Илија и др.), па е можно Ицо да е хипокористик од секое име што почнува со и: Игнат, Илија, Исидор, Инокентиј, Иногост и др. Се разбира, ако се сака попрецизно да се определи од кое основно име е изведенката, тогаш — ако се немаат конкретни потврди — повеќе вера треба да им се поклони на пофреквентните основни имиња, барем во односниот крај. Во случајов, секако, побрзо би дошле предвид имињата Игнат, Илија, Исидор отколку Инокентиј, Иногост и др.

Би можело природно да се зборува за етимологијата и на други имиња на -це, -цо; на пример, на името Працо, забележано кај Миладиновци. Интересни се и презимињата Врцовски, Концоски, Ренцов и др. Доволно е, меѓутоа, и изложеново за да се сфати значењето на проучувањето на овие имиња за Речникот на презимињата кај Македонците со структурни и етимолошки толкувања. Несомнено е дека тој ќе придонесе за согледувањето на многу нејасни деривати од основни лични имиња и на веќе заборавени апелативи.

Во заклучокот ќе кажам дека оваа работа ме убеди уште еднаш во сфаќањето дека до посигурни заклучоци во ономастиката воопшто може да се дојде само врз основа на побогат материјал и на податоци што не водат строго сметка само за државните и националните граници.

²⁵ Стефан Илчев, Цит. дело, с. 64.

²⁶ Петар Хр. Илиевски, Балканолошки лингвистички студии со посебен осврт кон историјскиот развој на македонскиот јазик. Скопје 1988, с. 527.

Трайко СТАМАТОСКИ

ОБ ОДНОМ СЛАБО ПРОДУКТИВНОМ СУФФИКСЕ В
МАКЕДОНСКОЙ АНТРОПОНИМИКЕ

Резюме

Речь идёт о суффиксе -джо (-дже, -джа), которому до сих пор в македонской антропонимии, впрочем и не только в македонской, никто не посвящал особого труда. На основании материала также из соседних славянских языков можно заключить, что этот суффикс не так слабо продуктивный. В статье автор настаивает определить время и способ его возникновения и доходит к убеждению, что он является относительно новым суффиксом (XVIII век) и что роль прототипа, выходного собственного имени, при этом могли играть имена Дабижив (Биджо), Георги (Джорджо) и Мурджо (murgu 'черномазый').

Объясняется также этимология некоторых антропонимов, образованных с этим суффиксом: Сарджо, Банджо, Барджо и Иджо.

В конце указывается на убеждение, что к более достоверным заключениям в ономастике можно прийти только на основании более богатого материала, который не учитывает исключительно национальные или государственные границы.

